

ANALIZA BILANSA

Dodatak „Narodnom Blagostanju“

BROJ 47

BEOGRAD, 21. NOVEMBAR 1936.

GODINA VIII

Sadržaj:

Fabrika trikotaže i rukavica »Šumadija« a. d., Beograd

FABRIKA TRIKOTAŽE I RUKAVICA »ŠUMADIJA« A. D., BEOGRAD

U našim ranijim analizama »Šumadije« detaljno smo izložili istoriju njenog osnivanja, pa se ovom prilikom možemo ograničiti na kratku rekapitulaciju. »Šumadija« a. d. koja danas spada među vodeća preduzeća u našoj industriji trikotaže i rukavica osnovana je tek 1928 godine. Proizvodnja i poslovi razvijali su se vrlo povoljno, naročito posle 1930 godine, kada je preuzet jedan deo uređaja Beogradske tekstilne fabrike. U prvo vreme proizvodnja je bila koncentrisana na zimsko rublje i ženski vuneni veš. U 1929 počelo se s proizvodnjom triko-rukavica, a u 1932 nabavljene su nove mašine za fabrikaciju kožnih rukavica, i to svih vrsta od običnih do najfinijih, što se kod nas do tada uopšte nije proizvodilo. Od samog početka ova je proizvodnja organizovana na vrlo širokoj osnovi, tako da smo se blagodareći u prvom redu »Šumadiji« i u pogledu rukavica mogli emancipovati od inostranstva. Inače, »Šumadija« je poslednjih godina obraćala veliku pažnju i proizvodnji rublja i trikotaže, tako da je i u toj grani postala neobično važan faktor.

Ekspanzija »Šumadije« a. d. nije još zaustavljena. Na Umcu kod Beograda podiže se velika najmodernija fabrika koža, trikotaže i rukavica. To će joj omogućiti da zadrži na tržištu onaj povoljni položaj, koji je uvek do sada imala. Dominantnu ulogu koju »Šumadija« zauzima u našoj industriji rukavica i trikotaže vidimo i po tome, što ona pored mnogobrojnih modernih mašina zaposluje i više stotina radnika.

U narednoj tablici sastavili smo glavne bilansne pozicije »Šumadije« a. d. za poslednje četiri godine, koje daju sledeću sliku.

Račun izravnjanja

Aktiva	1932	1933	1934	1935
	u hiljadama dinara			
Zgrade i zemljišta	2.246	2.141	2.640	2.851
Fabrički uređaj	3.080	2.668	2.584	2.853
Inventar	52	48	70	63
Blagajna	127	195	262	271
Poštanska štedionica	487	490	45	96
Hartije od vrednosti	5	5	5	4
Menice	307	—	—	—
Dužnici	—	—	2.938	3.173
Roba	7.452	4.539	6.077	7.039
Depoziti	24	33	40	37
Razna aktiva	104	92	96	70

Pasiva

Glavnica	2.500	2.500	2.500	2.500
Rezervni fond	61	75	86	100
Fond za dubiozu	61	75	86	100
Fond za poveć. glavn.	258	391	564	712
Potr. i obaveze — saldo	10.838	6.932	—	—
Liferanti	—	—	4.969	5.366
Poverioci	—	—	5.108	6.166
Banke	—	—	927	829
Razna pasiva	—	—	307	428
Poreska rezerva	24	52	50	60
Tantijema	8	13	12	14
Dobit na rasp. skupšt.	133	173	148	181
Zbir bilansa	13.883	10.211	14.757	16.457

Račun gubitka i dobitka

Rashodi				
Troškovi	990	1.122	1.050	1.199
Kamata	894	492	445	588
Porezi	396	462	729	947
Otpisi	444	293	31	122
Amortizacije	483	493	504	590
Dotacije	47	88	85	102
Čista dobit	133	173	148	181
Prihodi				
Od fabrikacije	3.386	3.127	2.992	3.729

Zbir bilansa porastao je sa 14,75 miliona u 1934 na 16,45 miliona krajem 1935. Ako se najpre zadržimo kod pasive, vidimo da su poverioci u 1935 za preko jedan milion dinara veći nego u 1934, liferanti su za 400 hiljada dinara veći, a obaveze prema bankama su za 100 hiljada manje. I sopstvena sredstva su porasla. Glavnica je, doduše, ostala nepromenjena sa 2,5 miliona dinara, ali je na fond za povećanje glavnice preneti i čista dobit za 1934 u iznosu od 148 hiljada dinara, a rezervni fond i fond za dubiozu povećani su svaki sa po 14 hiljada dinara. Treba napomenuti da preduzeće nije isplaćivalo dividendu već čitav niz godina, jer je čista dobit koja je preostajala posle statutarne dotacije rezervnom fondu i fondu za dubiozu, uvek prenošena na fond za povećanje glavnice. Vidi se, dakle, da je akcionarima u prvom redu stalo do toga da fabrika bude što jače finansijski fundirana.

Inače, da ne postoje naročite okolnosti, moglo bi se reći da je odnos između sopstvenih i tuđih sredstava možda nešto nepovoljan, jer na tuđa sredstva otpada preko 12,5 miliona, a sopstvena sredstva računajući i prošlogodišnju čistu dobit, iznose nešto preko 3,5 miliona dinara. Ni vezane investicije (fa-

брички uređaj, zemljišta i zgrade) nisu potpuno pokrивене сопственим средствима. То потиче отуда, што се приликом оснивања предузећа није могло знати колику ће експанзију оно имати. Међутим, с те стране предузећу не прети никаква опасност, јер је по прилици једна половина туђих средстава добивена у виду дугорочних кредита.

У активи имамо неколико значајних промена. Пре свега видимо да је билансна вредност фабричког уређаја порасла са 2,58 милиона у 1934 на 2,85 милиона у 1935. Истовремено је повећана и вредност зграда и земљишта са 2,64 на 2,85 милиона. Укупно повећање вредности инвестиција у току 1935 године износи 480 хиљада динара. Ако се томе дода, да је прошлогодишња амортизација инвестиција износила 590 хиљада и да се она врши непосредно тј. смањивањем вредности односних инвестиција у активи, види се да је прошле године издато за нове инвестиције преко 1,07 милион динара. То је доказ да се фабрика све више проширује и модернизира. У току 1936 вредност инвестиција је опет знатно увећана. То је највећим делом у вези с подизањем фабрике и коžаре на Умци.

Амортизација инвестиција је редовно и uredно вршена. Земљишта и зграде, чија је набавна вредност 3 милиона 262 хиљаде динара, већ су амортизоване са 411 хиљада односно за преко 12,5%, а фабрички уређај који је коштао 5 милиона 611 хиљада већ је амортизован са 2 милиона 758 хиљада динара, односно за око 48%. Укупна годишња амортизација износи око пола милиона динара.

Укупна залиха готове робе, сировина и полупредавина исказана је у 1935 години са 7,03 милиона према 6,07 милиона у 1934 години и 4,53 милиона у 1933. Прошле године су и дуžници повећани са 2,93 на 3,17 милиона динара. Ове промене указују на јаче пословање. Упоређење стања дуžника на крају 1934 и 1935 године са ранијим стањима није могуће, јер ранијих година предузеће у своме билансу није показивало повериоце и дуžнике одвојено, већ само у виду салда, који се увек налазио на пасивној страни. Pohвално је да се с том праксом прекинуло, јер се сада потпуно јасно види не само извоз дуžника, него и висина и врста обавеза предузећа. Наиме, као што смо видели, у пасиви се исказују одвојено лиферанти, банкарски кредити и остали повериоци.

Bruto-prihod od fabrikacije bio je prošle godine rekordan, kao što to pokazuje i sledeće uporednje (u milionima dinara):

1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
1,26	2,33	3,52	3,38	3,12	2,99	3,73

Od 1929 do kraja 1931 bruto-prihodi bili su u porastu. U toku sledeće tri godine zbog opšte privredne krize i zbog uvođenja poreza na luksuz i skupnog poreza bruto-prihodi su bili, prirodno, iz godine u godinu sve manji, tako da su u 1934 iznosili nešto manje od 3 милиона према 3,52 милиона динара у 1931 години. Прошле године долази до повољног преокрета, тако да су бруто-приходи у 1935 за

око 750 хиљада динара односно за око 25% већи него у претходној години.

Трошкови у 1935 су само за око 200 хиљада динара већи него у 1932. Међутим, порези су у том раздобљу више него удвостручени, иако је чиста добит прошле године била само неznатно већа од оне у 1932, 1933 или 1934. Интересантно је да просечна каматна стопа коју предузеће плаћа банкama и осталим повериоцима једва прелази 8%, а лиферантима се уопште не плаћа камата. Иначе, rashodi на име камате за 1935 годину изnose 588 хиљада динара према 445 хиљада у 1934. Otpisi dubioza нису знатни. То значи да управа предузећа поступа необично опрезно приликом одобравања робних кредита.

Чиста добит за 1935 износи 181 хиљаду динара према 148 хиљада у претходној години. Dividenda се опет не дели, већ је цела добит, као и ранијих година, uneta у фонд за повећање главнице.

У управном одбору Фабрике трикотаже и Рукaвica »Šumadija« а. д., Beograd, налазе се господа Salamon Gadol, председник; Alfred Albala, потпредседник; Jaša Alkalaj, Ruben Pinkas, Zdravko Albala, David Štesel, Ferdinand Giskan, Moric Demajo, Moša Mevorah, Arnold Gadol, d-r Josip Haim и Samuilo Alkalaj, članovi. У надзорном одбору су г. г.: J. S. Davičo, као председник; Isak Mašiah, Josif Stojanović и Dušan Bajšanski, као članovi.

DIE DEUTSCHE VOLKSWIRTSCHAFT

Издавач: проф. Др. ХУНКЕ, Берлин
Главни уредник: dipl. оес. Хаус РУБАН, Берлин

Главни немачки привредни часопис и поборник национал-социјалистичког привредног програма.

Чланци, глосе, белешке и анализе биланса у „Die deutsche Volkswirtschaft“ најтачније обавештавају о привредном животу нове Немачке.

Зато је „Die deutsche Volkswirtschaft“ важан и неопходан часопис за све југословенске економисте и предузетнике, увознике, извознике, индустрију, банке и надлежства која се интересују за немачко-југословенске привредне везе.

„Die deutsche Volkswirtschaft“ ради на сарадњи свих народа Средње Европе и њиховом привредном благостању.

„Die deutsche Volkswirtschaft“ излази 3 пута месечно, чита се у свима немачким привредним круговима, и зато је најбољи орган за оглашавање.

Претплата: RM 5.— тромесечно Поједина свеска RM 0.60
Добија се у свима књижарама и код издавача

**Haude & Spenersche Buchhandlung
Max Paschke**

Verlag für Wirtschaftswissenschaft Berlin W 35

ОПШТЕ ЈУГОСЛОВЕНСКО БАНКАРСКО ДРУШТВО А. Д.

Главни заводи: БЕОГРАД — ЗАГРЕБ

Филијале: ЉУБЉАНА — НОВИ САД

Телефон интерурбан Београд:
21-801, 21-802, 21-803, 21-804.

телеграми:
БАНКФЕРАЈН

Главница и резерве
75.000.000 динара

Телефон интерурбан Загреб:
5442, 5443, 5444, 5445, 5446, 5447.